

Словимо као народ поносан на своју историју и културу, а у исто вријеме склон да занемари и заборави важне историјске догађаје, културне вриједности и знамените претке. Разлози су бројни, некада ратови, похаре, природне стихије, а данас брз темпо живота, економска неизвјесност, немар и већ свуда присутна површност, па је тим прије већа одговорност институција, а прије свих библиотека да одговорно и професионално сабирају, стручно обрађују, чувају и популаришу писану културну баштину, коју смо добили у наслеђе. За Завичајну библиотечку збирку херцеговске библиотеке једнако је важно мултидисциплинарно научно и стручно истраживање и публиковање резултата истраживања богате прошлости Боке Которске, актуелних тема и необјављене грађе, што јесте превасходни задатак зборника Бока. Суштина програмског концепта Зборника, који је Редакција објавила у 1. броју 1969. године јесте да окупи сараднике, како би цитирам - „показали да Бока Которска није само туристички бисер због својих природних љепота, већ због своје богате културне прошлости... пружа науци неисцрпан мајдан за посматрање и проучавање и ... изванредне могућности да своја открића потврди, и са неких подигне вео тајновитости“. Имајући у виду свих 39, до сада објављених бројева, можемо устврдити да је концепт подстицања мултидисциплинарних истраживања и сабирања научних и стручних радова, расправа, прилога и грађе, из науке, културе и умјетности, поштован и да је Зборник на најбољи начин одговорио важном задатку да истражене и обрађене теме остану записане међу корицама Боке и сачуване од заорава.

Бока је почела да излази једанпут годишње 1969. године у Херцег Новом, у издању Завичајног музеја, а први уредник био је директор Музеја археолог Илија Пушић. Од двоброја 6-7 закључно са бројем 19 издавач је била Самоуправна интересна заједница културе и науке Херцег Новог, а уредници историчар умјетности Лазар Сеферовић и етнолог Марија Црнић Пејовић. Број 20 објављен је 1988. године, у издању установа културе: Архив, Градска библиотека и читаоница и Завичајни музеј, а уредник је био архивиста Милан Сијерковић. Након десетогодишњег прекида у излажењу, 1999. године публикован је двоброј 21/22, у издању херцеговске библиотеке, који је такође уредио Милан Сијерковић. Континуитет публиковања успостављен је 2003. године од броја 23, а уредници су Веселин Песторић до 2002. године директор Библиотеке и Невенка Митровић, библиотекар савјетници од 2002. године директор Библиотеке. Организациони и финансијски проблеми били су разлог због којих су у периоду од 1969. године 5 пута публиковани двобројеви, а велики губитак представља десетогодишњи прекид публиковања, јер је нажалост значајан број радова препуштен за објављивање другим часописима и изгубљени бројни сарадници.

Ову репрезентативну колекцију, са више од 660 научних и стручних радова, расправа, прилога и грађе о Боки Которској, на више од 12000 страница, стварало је више од 300 аутора, рецензената, уредника и чланова редакција. Искористила бих прилику да најтоплије јавно захвалим свима, од почетка излажења до данас, који су се са задовољством ангажовали на овим важним и захтјевним пословима, и дали немјерљив допринос високом реномеу зборника Бока. Поменућемо и чланове редакција хронолошким редом: др Срђан Мусић, др Славко Мијушковић, Велимир Радовић, др Мирослав Лукетић, Максим Злоковић, др Рајко Вујичић, др Јелисавета Суботић, др

Глиго Одаловић, проф. др Дарко Антовић, проф. др Илија Лалошевић, др Горан Комар, мр Зорица Чубровић, проф. др Драго Шеровић, проф. др Ђорђе Бубало, др Драгана Радојичић и проф. др Иван Стевовић.

Бројни су разлози због којих је зборник Бока завриједио значајно мјесто међу серијским публикацијама у Црној Гори и окружењу, а посебно у богатој и разноврсној бокељској периодици, која обухвата више од 150 наслова: шематизама, календара, годишњака, алманаха, листова, часописа..., од првих шематизама Римокатоличке цркве и Епархије Бококоторско-дубровачке и спичанске, штампаних од 1841. године у Венецији, односно 1874. године у Задру, а један је од ријетких, који упркос неповољним приликама и данас излази.

Постављањем виших критеријума и увођењем процедуре тајног рецензирања радимо на стварању предуслова за укључивање у референсне међународне базе серијских публикација. Зборник *Бока* чува се у научним библиотекама, институтима, академијама, народним библиотекама у земљи и окружењу, а Национална библиотека ЦГ „Ђ. Црнојевић“ зборник доставља: Националној библиотеци Аустрије, Народној библиотеци Чешке, Конгресној библиотеци у Вашингтону и Народној библиотеци Србије. 2004. године дигитализовали смо све бројеве Зборника, надаље у континуитету на порталу Библиотеке постављамо нови број у слободном приступу, а од 2014. године и броја 34 зборник има и *on line* издање, што представља значајан помак. Зборник Бока и богата Дигитална колекција разлог су веома добре посјећености нашег портала, *неријетко* преко 3000 посјета на дневном нивоу.

Захваљујући посвећеном раду, професионализму и ентузијазму бројних аутора, рецензата и сарадника на редакцијским пословима, који се ангажују без ауторског хонорара, успјели смо да одржимо континуитет публикавања и унаприједимо Зборник, примјењујући техничку уједначеност припреме радова, илустрације у боји, Универзалну децималну класификацију радова, обавезан научни апарат, кључне ријечи и резиме на енглеском језику. Пријатеље Зборника обрадовали смо и ове године, јер је управо ових дана завршена штампа 39. броја и ви ћете бити његови први читаоци, а представљање ћемо организовати током наредне године.

Без сумње, зборник Бока далекосежан је допринос култури Херцег Новог и Боке Которске, незаобилазан извор за будућа мултидисциплинарна изучавања Боке и ширег медитеранског простора, којем припада, а по ријечима академик Злате Бојовић представља својеврсну „замјену за ненаписану историју Боке Которске“.

Ово је прилика да упутимо позив досадашњим и будућим сарадницима Зборника да истражују и објављују резултате истраживања, јер је историја и културна баштина Боке Которске неисцрпна тема, а наш задатак да наставимо рад започет давне 1969. године, унапређујемо Зборник у складу са модерним технолошким могућностима и захтјевима научно-истраживачког рада и више никада не доведемо у питање континуитет његовог публикавања.

Посебна је част да поводом значајног јубилеја 50 година од покретања, о зборнику Бока говоре наши уважени гости:

Академик Злата Бојовић, дипломирала је и докторирала на Катедри за југословенску и општу књижевност Филолошког факултета у Београду и била до пензионисања редовни професор. Редовни је члан САНУ, секретар Одјељења језика и књижевности, а доминантна област њеног научног рада јесте Дубровачка књижевност. Аутор је бројних

научних монографија, студија, есеја, приказа и радова, али и прилога са тематиком Боке Которске. Са поносом и захвалношћу истичемо да је у *Прилозима за књижевност, језик, историју и фолклор*, пратећи издавачку продукцију херцеговске библиотеке, приказала више бројева зборника *Бока* и фототипска издања *Автобиографије протосинђела Кирила Цвјетковића* и *Српског магазина*. Главни је уредник часописа: *Глас* Одељења језика и књижевности САНУ, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* и часописа *Братство* и члан више редакција часописа из области науке о књижевности. Добитник је престижних награда: Награда за изузетан допринос проучавању српске књижевности из Фонда „Александра Арнаутовића“; Повеља за животну дјело Удружења књижевника Србије; Награда „Матија Бан“; Награда за књижевност града Београда; Награда Печат времена и Медаља Друштва „Свети Сава“.

Проф. др Ђорђе Бубало дипломирао је и докторирао на Одјељењу за историју Филозофског факултета у Београду. На истом факултету запослен је као редовни професор. Држи курсеве из области средњовековне историје српског народа, што чини и тежиште његових научних истраживања. Објавио је девет монографија и уџбеник историје за 6. разред основне школе, преко 60 оригиналних научних радова у научној периодици и зборницима и преко 200 одредница у лексикографским публикацијама водећег националног значаја. У Српској академији наука и умјетности и Матици српској члан је више одбора и члан редакција неколико националних и међународних научних часописа, међу којима су *Зборник Матице српске за историју* и *Хиландарски зборник*, а ми смо веома почаствовани што је проф. Бубало дугогодишњи члан Редакције зборника *Бока*.

Проф. др Илија Лалошевић, дипломирао је и докторирао на Архитектонском факултету Универзитета у Београду и редовни професор на Архитектонском факултету, Универзитета Црне Горе, предавач по позиву на: Универзитету Пенсилваније (Филаделфија), Беркли универзитета (Сан Франциско), Getty Конзерваторском института (Лос Анђелес), Универзитету Сапиенца (Рим) и миланској Политехници (Одјељење Мантова). Аутор је бројних стручних и научних радова, публикованих у серијским публикацијама и три монографске публикације: Которска тврђава, заштита и ревитализација, Костањица, природно и културно наслеђе и Фортификацијска архитектура Боке Которске венецијанског периода (15-17. в.), а част нам је што је дугогодишњи члан Редакције зборника *Бока*.